

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE
MUZEUL BUCOVINEI

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XL

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

EDITURA „KARL A. ROMSTORFER”

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE
MUZEUL BUCOVINEI

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XL

2017

Volum dedicat Domnului Dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba,
la aniversarea a 80 de ani

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

EDITURA „KARL A. ROMSTORFER”

București/Suceava, 2017

ACADEMIA ROMÂNĂ
ARHEOLOGIA MOLDOVEI

Fondator
Acad. MIRCEA PETRESCU-DÎMBOVIȚA

COLEGIUL DE REDACȚIE:
JOHN CHAPMAN (Durham); FALKO DAIM (Mainz); FRIEDRICH LÜTH (Frankfurt
am Main); GHEORGHE POSTICĂ (Chișinău); WOLFRAM SCHIER (Berlin);
GERHARD TRNKA (Viena); ALEXANDRU VULPE, VASILE CHIRICA, CORNELIA-MAGDA
LAZAROVICI, VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA, VICTOR SPINEI, DAN GH. TEODOR (Iași)

COMITETUL DE REDACȚIE:
ALEXANDER RUBEL, redactor responsabil; GEORGE BILAVSCHI, secretar de redacție;
DAN APARASCHIVEI, GEORGE BODI, COSTEL CHIRIAC, CĂTĂLIN HRIBAN,
LUCIAN MUNTEANU, ADRIAN PORUCIUC, CONSTANTIN-EMIL URSU,
OLIVIER WELLER, membri.

Redactor (Editura Academiei Române): MIHAI POPA, ADRIAN MIRCEA DOBRE
Tehnoredactare computerizată: ANCA MUNTEANU
Desenele care ilustrează volumul au fost executate în cea mai mare parte
de către ROMEO IONESCU

**Lucrare apărută cu sprijinul financiar al
Consiliului Județean Suceava prin Muzeul Bucovinei**

Revista „Arheologia Moldovei” apare o dată pe an.
La revue „Arheologia Moldovei” paraît une fois par an.
În țară revista se poate procura prin poștă pe bază de abonamente la:
Les lecteurs de l'étranger peuvent s'abonner par:
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, P.O. Box 5-42, RO/76117,
București, România, Tel. 4021-3188146, 4021-3188106; Fax: 4021-3182444;
SC MANPRES DISTRIBUTION S.A., Piața Presei Libere, nr. 1, corp B, Et. 3, cam. 301-302, Sector 1,
București, Tel. 4021-3146339, Fax: 4021-3146339,
e-mail: abonamente@manpres.ro, office@nanpres.ro, www.manpress.ro
DEREK COM S.R.L., e-mail: derek_com@yahoo.com
ORION PRESS IMPEX 2000 S.R.L., P.O. Box 77-19, București, sector 3, tel. 4021-6106775, 4021-
2106787, Fax: 4021-3350296, România, e-mail: office@orionpress.ro

Manuscrisele, publicațiile pentru schimb,
precum și orice corespondență se vor trimite pe
adresa Comitetului de redacție al revistei:

Manuscrits, publications pour échange et toute
correspondance seront envoyés à l'adresse du
Comité de rédaction de la revue:

Institutul de Arheologie, str. Codrescu (Pavilion H), nr. 6, 700479, Iași, România,
tél./fax 004 - 0332-106173; e-mail: arhmold@arheo.ro
© 2017, EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

SUMAR SOMMAIRE CONTENTS INHALT

STUDII

- VASILE CHIRICA, BOGDAN MINEA, *Mitoc-Malu Galben – Le niveau IV Gravettien. Ateliers de taille du silex. Éléments de technologie et de typologie lithique* (Mitoc-Malu Galben – The 4th Gravettian level. Flint knapping workshops. Elements of stone technology and typology) 7
- DAN APARASCHIVEI, *Fibule din secolele II-IV p. Chr. din complexul de fortificații Ibida (Slava Rusă, jud. Tulcea) (2nd - 4th century AD Fibulae from the fortified complex of Ibida, Slava Rusă, Tulcea county)*..... 37
- LIA BĂTRÎNA, ADRIAN BĂTRÎNA, GHEORGHE SION, *O locuință de meșteșugar fierar din secolul al XV-lea descoperită la Baia, jud. Suceava* (A 15th century blacksmith's dwelling uncovered in Baia, Suceava county)..... 55

NUMISMATICĂ/SFRAGISTICĂ/FALERISTICĂ

- LUCIAN MUNTEANU, *Descoperiri monetare din Moldova. IX* (Numismatic finds in Moldavia. IX) 95
- IRINA KARASHEVICH, ANA BOLDUREANU, LILIA DERGACIOVA, *Un lot de monede descoperite la Cetatea Albă, din colecția Institutului de Arheologie al Academiei Naționale de Științe a Ucrainei din Kiev* (A batch of coin finds from the fortress of Bilhorod on Dniester, in the collection of the Institute of Archaeology of the National Academy of Sciences of Ukraine in Kiev) 109
- SEVER-PETRU BOȚAN, LUCIAN MUNTEANU, *Medalii și decorații din colecția Institutului de Arheologie din Iași (III)* (Medals and decorations in the collections of the Institute of Archaeology in Iași. III) 143

MATERIALE

- ALEXANDRU GAFINCU, *O matriță pentru turnat bronzuri descoperită în podișul Sucevei* (A bronze casting die uncovered in the Suceava Plateau) 153
- ALEXANDRU BERZOVAN, DUMITRU BOGHIAN, SERGIU-CONSTANTIN ENEA, *Considerații preliminare referitoare la descoperirile getice din stațiunea de la Gănești – Tironu* (comuna Ion Neculce, jud. Iași) (Preliminary considerations regarding the Getic discoveries from Gănești – Tironu archaeological site, Ion Neculce commune, Iași county) 169
- COSTEL CHIRIAC, *Despre câteva fragmente vitrice de epocă romană timpurie de la Ibida (Slava Rusă), județul Tulcea* (Several Early Roman glass fragments uncovered on the site Ibida, Slava Rusă, Tulcea county) 197
- ANDREI OPAIȚ, *Amforele descoperite în necropolele de la Braniște și Tîrzia* (Amphorae uncovered within the cemeteries of Braniște and Tîrzia) 209
- GEORGE BILAVSCHI, *Câteva tipuri de pipe din lut din Dobrogea și Moldova* (Several clay pipes types from Dobruja and Moldavia) 225

NOTE ȘI DISCUȚII

- LAVINIA GRUMEZA, *„Archäologie zwischen Römern und Barbaren”. Observații pe marginea unui volum de studii recent apărut* („Archäologie zwischen Römern und Barbaren”. Some remarks on a recently issued volume of studies) 241
- ȘTEFAN HONCU, SERGIU-CONSTANTIN ENEA, DUMITRU BOGHIAN, *Amfore romane aflate în colecția Muzeului școlar al Liceului Teoretic „Ion Neculce” din Târgu Frumos (jud. Iași)* (Roman Amphorae in the Ion Neculce Highschool Museum of Târgu Frumos, Iași county)..... 259

ERGÜN LAFLI, MAURIZIO BUORA, <i>Byzantine ceramics in the museum of Bursa</i>	267
---	-----

CERCETĂRI INTERDISCIPLINARE

COSTEL CHIRIAC, ANGELA SIMALCSIK, <i>Observații antropologice în legătură cu complexul monahal de la Dumbrăveni, jud. Constanța</i> (Anthropological remarks pertaining to the monastical complex of Dumbrăveni, Constanta county)	275
ADRIAN PORUCIUC, <i>Un sistem juridic-administrativ de origine veche germanică reflectat într-o familie lexicală românească</i> (ban, bănat, băni, bănui, bântui) (II) (A juridical-administrative system of old germanic origin as reflected in a romanian lexical family (<i>ban, bănat, băni, bănui, bântui</i>) (II)	289

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

Adrian Sabin Luca, <i>Viața trăită sub zei. Situl Starčevo-Criș I de la Cristian I, județul Sibiu, România/Living under the Gods. The Starčevo-Criș I site from Cristian I, Sibiu County, Romania</i> , Suceava, Ed. Karl A. Romstorfer, Ed. Academiei Române, SSEEP II, 2015, 269 p. (M. Lazarovici)	315
Vasile Diaconu, <i>Repertoriul descoperirilor atribuite epocii bronzului din județul Neamț</i> , Bibliotheca Memoriae Antiquitatis XXXVI, Editura „Constantin Matasă”, Piatra-Neamț, 2016, 212 p. (B. P. Niculică)	316
Altay Coşkun and Alex Mcauley (eds.) <i>Seleukid Royal Women. Creation, Representation and Distorsion of Hellenistic Queenship in the Seleukid Empire</i> , Franz Steiner Verlag: Stuttgart 2016 (Historia Einzelschriften 240), 322 p. (V. Cojocaru)	320
Nicolae Cătălin Rîșcuța, Iosif Vasile Ferencz, Oana Tutilă Bărbat (eds.), <i>Representations, Signs and Symbols. Proceedings of the Symposium on Religion and Magic</i> , Editura Mega, Cluj-Napoca, 2015, 375 p. (D. Aparaschivei)	322
George Bilavsch, <i>Unelte agricole din Moldova medievală</i> , Ed. Istros, Brăila, 2016, 488 p. (D. Gh. Teodor)	325

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

DAN APARASCHIVEI, <i>Activitatea științifică a Institutului de Arheologie din Iași în anul 2016</i>	327
---	-----

ANIVERSARIA

<i>Virgil Mihailescu-Birliba la 80 de ani</i> (L. Munteanu)	347
---	-----

OBITUARIA

Alexandru Vulpe (16.06.1931 – 9.02.2016).....	349
Ioan Mitrea (4.04.1937 – 21.07.2017).....	362

ABREVIERI (Liste des abréviations - Abbreviations - Abkürzungen)	367
--	-----